

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ СПЕЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА ЗА ОДБРАНУ

Веће одсека специјалистичких студија Високе школе струковних студија за васпитаче у Шапцу, на својој седници од 08. марта 2018. године, одобрило је тему *Доживљај музике и ликовни израз предшколског детета* кандидата Иване Максимовић, именовало др Милену Ђурковић-Пантелић за ментора, и такође, именовало је Комисију за оцену и јавну одбрану специјалистичког рада - смер Музичко сценски израз.

Комисија је именована у следећем саставу:

Др Милена Ђурковић - Пантелић, професор струковних студија за ужу област Музичка култура, **ментор**;

Др Ружица Јовановић, професор струковних студија за ужу област Филолошке науке - језик и књижевност, **председник**;

Др Анђелка Лазић, професор струковних студија за ужу област Филолошке науке - језик и књижевност, **члан**.

Кандидат:

Ивана Максимовић бр. инд. 7/17 СМ студент специјалистичких студија – смер Музичко сценски израз.

Наслов специјалистичког рада:

Доживљај музике и ликовни израз предшколског детета

Преглед специјалистичког рада:

Специјалистички рад је изложен у две велике целине (теоријска разматрања и методологија истраживања са резултатима истраживања), у оквиру којих се налази 5 поглавља и методологија истраживања на 50 страница. Од тога, 25 страница односе се на основни текст, једна страница је литературе (26 библиографских јединица), а 1 страница су прилози. Рад садржи 1 табелу и 16 графикана.

Вредновање појединих делова специјалистичког рада:

У самом раду говори се о дечјем ликовном изражавању, дечјем стваралаштву и начинима којима можемо подстаћи развој ликовног изражавања и стваралачког израза деце предшколског узраста. Базирали смо се на ликовном изразу деце подстакнутим слушаном музиком. Навели како стваралачке ликовне активности треба спроводити, како реализовати музичке активности слушања музике и начине за подстицање креативности деце. Подстицање ликовног изражавања код деце предшколског узраста је веома

једноставно. Треба само одабрати начин путем којег то учинити, а један од омиљених деци је слушање музике. Композиције треба да буду инструменталне, да речима не би наглашавали имитирање или представљање одређеног обрасца понашања, бржег ритма и примерене јачине и дужине. Васпитач има пресудну улогу у организовању подстицајних музичких активности. Децу, првенствено, треба припремити за слушање музике и усмерити на одговарајући начин изражавања. Да бисмо теоријске тврдње потврдили, осмислили смо и спровели истраживање које је за циљ имало проверавање тврдње да на дечји ликовни израз можемо утицати одабиром композиција за слушање музике. Циљна група била су деца предшколског васпитања, па су за узорак одабрана деца две предшколске узрасне групе из Шапца, тачније вртића „Младост“, ПУ „Наше дете“. Спровели смо експериментално истраживање мањег обима које је потврдило истинитост тврдње, да деца слушањем одабраних музичких композиција могу бити стваралачки подстакнута на ликовно изражавање, чиме унапређују сопствене ликовне способности унапређујући дечји ликовни и музички развој.

1. Проблем истраживања

Увидом у претходно изнете теоријске тврдње, дефинишемо проблем истраживања:

Које су карактеристике дечјег ликовног изражавања након слушања музике?

2. Предмет истраживања

Карактеристике дечјег ликовног изражавања након слушања одабраних музичких композиција.

3. Циљ истраживања

Циљ самог истраживачког рада је да се *испитају најчешће карактеристике дечјег ликовног израза на предшколском узрасту након слушања одабраних музичких композиција.*

4. Задаци истраживања

Након утврђивања циља истраживања, дефинисали смо следеће задатке:

- 1) Утврдити карактеристике дечјег ликовног изражавања након слушања дечјих песама.
- 2) Утврдити карактеристике дечјег ликовног изражавања након слушања инструменталних композиција класичне музике.
- 3) Утврдити разлике у дечјем ликовном изражавању током слушања композиција бржег или лакшег темпа.

5. Хипотезе истраживања

На основу предмета истраживања, износимо основну хипотезу истраживања:

Претпоставља се да се деца предшколског узраста након слушања одабраних музичких композиција најчешће ликовно изражавају сликањем.

Након утврђене основне хипотезе, дефинишемо посебне хипотезе:

- Претпоставља се да деца предшколског узраста након слушања одабраних дечјих песама најчешће цртају оно што су чула у самом тексту песме.
- Претпоставља се да се деца предшколског узраста након слушања одабраних инструменталних композиција класичне музике најчешће стваралачки изражавају .
- Претпоставља се да се деца предшколског узраста након слушања музичких композиција живљег темпа најчешће на цртежу изражавају колоритно упечатљивијим бојама, а након слушања композиција лаганијег темпа пастелним бојама.

6. Популација и узорак истраживања

Популацију у овом истраживању чине деца предшколског образовања ПУ „Наше дете“, у Шапцу, а узорак представљају две групе припремног предшколског узраста из вртића „Младост“. Једна група деце је контролна група у којој је вршено почетно и завршно мерење, а експериментална група је подвргнута вишенедељном експерименталном програму. Контролна група деце има уписаних 24 малишана, од чега 10 дечака и 14 девојчица. Експериментална група, такође, има уписано 24-оро деце, од којих је 10 дечака и 14 девојчица. Ниједна група нема децу са сметњама у развоју.

7. Методе, технике и инструменти истраживања

Метода коришћена током овог истраживања је експериментална метода, јер путем ње можемо доћи до потребних података.

Техника која је употребљена током истраживања је посматрање, а као мерни инструмент одабране су листе посматрања. Листе посматрања су осмишљене за свако дете индивидуално и у њих су унесене појединости карактеристичне за ликовно изражавање као доживљаја музике.

8. Организација и ток истраживања

Истраживање је обављено у вртићу „Младост“, у Шапцу. У самом истраживању учествовало је 48 деце, од чега 24 деце из целодневног предшколског програма и 24 деце из четворочасовног припремног - предшколског образовања.

Целокупно истраживање трајало је месец дана, тачније четири недеље (6 радних дана), од 10. априла до 11. маја 2018. године, у радним собама вртића „Младост“, у Шапцу. Слушање музике са контролном групом вршено је у првој и последњој недељи истраживања, а са експерименталном групом једном недељно (4 пута до краја истраживања). Прикупљање података путем посматрања, обављаних у сврху истраживања, организовано је на свакој активности.

Само истраживање организовано је тако да се деца подвргну слушању одабраних музичких композиција и да се након тога посматра њихово ликовно изражавање. Све карактеристике децејег ликовног доживљаја музике бележене су на листама посматрања.

9. Статистичка обрада и приказ резултата истраживања

Статистичка обрада података сведена је на квалитативну и квантитативну анализу уз примену дескриптивне статистике. Добијени подаци су обрађени у програму Microsoft Excel, а резултати истраживања су приказани текстуално, и помоћу графикана.

ЗАКЉУЧАК

Доживљај музике предшколског детета кроз ликовни израз једна је од најприроднијих манифестација код деце. Нема потребе да подстичемо децу на цртање, јер ће она самостално да се препусте ликовном изражавању. Од васпитача се очекује да организује простор у коме ће деца имати могућност ликовног изражавања и да им нагласи да ће слушати одређену музичку композицију током које могу да цртају. Такође, јако је битан одабир музичког дела за слушање, које мора бити уметнички и естетски вредно да би код деце усавршавало музички укус. Трајање музичке активности слушања музике током које деца требају да изразе свој ликовни доживљај не треба да буде дуже од 2 до 3 минута, али га је потребно понављати уколико деца то затраже. Реализација овог типа музичке активности у корелацији са ликовним требала би да буде редовна у предшколским установама јер подстиче музички и моторни развој деце, имагинацију, стваралаштво и упознаје их са естетским вредностима, а све кроз игру, радост и задовољство.

Утврдивши поменуте значаје доживљаја музике кроз ликовни израз предшколског детета, реализовали смо истраживање које је за циљ имало стицање сазнања на који начин деца реагују на одабране музичке композиције са и без текста, као и дечје музике и класичне музике. Резултати истраживања указали су да деца своје стваралачке способности чешће испољавају током композиција инструменталног карактера, али и да им текст композиције указује какви елементи треба да се нађу на цртежу. Овим налазима потврђене су две посебне хипотезе: 1) Претпоставља се да деца предшколског узраста након слушања одабраних дечјих песама најчешће цртају оно што су чула у самом тексту песме; 2) Претпоставља се да се деца предшколског узраста након слушања одабраних инструменталних композиција класичне музике најчешће стваралачки изражавају. Такође, потврђено је да се деца након слушања музичких композиција живљег темпа најчешће ликовно изражавају интензивним бојама, а након слушања умеренијих композиција – пастелним бојама. Самим тим, доказана је и трећа подхипотеза: Претпоставља се да се деца предшколског узраста након слушања музичких композиција живљег темпа најчешће на цртежу изражавају колоритно упечатљивијим бојама, а након слушања композиција лаганијег темпа пастелним бојама.

На наше изненађење, деца се након слушања одабраних музичких композиција најчешће изражавају цртањем, а не сликањем. Тиме смо негирали основну хипотезу: *Претпоставља се да се деца предшколског узраста након слушања одабраних музичких композиција најчешће ликовно изражавају сликањем.*

На основу свега изреченог, морамо да наведемо да деца припремног предшколског узраста веома воле да цртају уз музику, без обзира на тематику. Музика има значајан утицај на њихово расположење, мотивисаност, пажњу, елементе цртежа, колорит и стваралаштво. Она их усмерава, подстиче и опушта или узбуђује. Сматрамо да деци треба омогућити да редовно учествују у њима омиљеним активностима, а то су свакако ликовно и музичко васпитање.

Оцена специјалистичког рада:

Специјалистички рад је написан у складу са образложењем наведеним у пријави теме. Резултати истраживања изложени су систематски, од поставке проблема и прегледа релевантних резултата до теоријског образложења и приказа практичних резултата. Начин приказа и тумачење резултата у потпуности су прилагођени карактеру обрађиваног проблема. Рад садржи практична и теоријска знања, умења и вештине. Коришћена је доступна, савремена стручна литература. Рад показује способност кандидата за сагледавањем стручних проблема, даља стручна истраживања, као и мењања васпитне праксе.

Предлог:

На основу укупне оцене специјалистичког рада, односно увида у резултате истраживања, начина како су ти резултати интерпретирани и стручне зрелости кандидата, Комисија за оцену и јавну одбрану специјалистичког рада - смер Музичко сценски израз, једногласно се сложила да се рад **Иване Максимовић** под насловом *Доживљај музике и ликовни израз предшколског детета*, одобри за одбрану.

У Шапцу, 29. јуна, 2018. године

Комисија:

др Милена Ђурковић-Пантелић, ментор

др Ружица Јовановић, председник

др Анђелка Лазич, члан